

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

# فرهنگ دانستیهای قرآن کریم

ترجمه و تحقیق

مجید روح پرور



مؤسسه فرهنگی انتشاراتی خاتم

۱۳۹۰

فرهنگ دانستیهای قرآن کریم / تحقیق و پژوهش مجید روح پرور ۱۳۶۶، مشهد:

مؤسسه فرهنگی انتشاراتی خاتم - مشهد مقدس - ۱۳۹۰

شابک: ۹۶۴-۶۸۴۵-۴۶-۰۰

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. قرآن - دایرة المعارف ۲. قرآن - تحقیق ۳. قرآن - بررسی و شناخت

الف. مؤسسه فرهنگی انتشاراتی خاتم.

۲۵۵د

۲۹۷/۱۳

BP ۶۶/۶/د

ناشر و پخش:

۰۹۱۵۹۰۶۸۳۸۶-۸۷



شناسنامه کتاب:

نام کتاب

فرهنگ دانستیهای قرآن کریم

تألیف و تحقیق

مجید روح پرور

ناشر

مؤسسه فرهنگی انتشاراتی خاتم

حروف نگاری و صفحه آرایی

واحد رایانه خاتم

ویرایش و بازخوانی

شورای بررسی خاتم

نوبت چاپ

اول ۱۳۹۰

شمارگان

۵۰۰۰ نسخه

چاپ و صحافی

دقت

شابک

۹۶۴-۶۸۴۵-۴۶-۰۰

ISBN: 964-6845-46-0

قیمت

۳۵۰۰ تومان

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

بسم الله الرحمن الرحيم

### مقدمه ناشر

بنام آنکه هستی نام از او یافت      فلک جنبش، زمین آرام از او یافت  
خدائی کافرینش در سجودش      گواهی مطلق آمد بر وجودش  
یکی از توفیقات که خداوند مهربان نصیب این مؤسسه نمود و  
سیاستهای مدیریت و کارکنان هم همین بوده و است همواره تلاش  
جهت تازه‌ترین و کامل‌ترین نسخه هر اثر علمی، دینی و تاریخی بوده  
و می‌باشد.

این مؤسسه با توکل به قادر دانا و عنایتهای حضرت ولی عصر  
ارواح‌افزاده کوشش می‌کند همپای رشد علوم در جامعه در سطوح  
مختلف علمی به تحقیقات، چاپ و نشر ادامه دهد. قضاوت و  
استقبال اساتید و اهل کتاب از محصولات این مؤسسه مؤید همین  
واقعۀ شوق‌انگیز است.

لذا در ادامه این تأییدات صمیمانه وظیفه دینی و ملی ما را بر آن  
داشته است تا با نهایت جدیت و امکانات موجود حافظ و همراه با  
کاروان قلم، کلمه، فرهنگ، کتاب علم و دانش معاصر باشیم، شوق و  
علاقه و امید به تنظیم و تکمیل کمی و کیفی از دستاوردهای این  
مؤسسه خود نشانه همین مبدعاست و ان شاء الله شما شاهد  
کامل‌ترین و تازه‌ترین کتابها از چاپ‌های محققین و پژوهشگران این  
مؤسسه خواهید بود البته با عنایت خدای مهربان و راهنمایی‌های  
شما خوانندگان محترم و پژوهشگران ارجمند که اگر نباشد همیاری و  
همفکری شما این مؤسسه موفق نخواهد بود. والسلام

مؤسسه فرهنگی انتشاراتی خاتم

## فهرست مطالب

|    |                                                     |
|----|-----------------------------------------------------|
| ۳  | مقدمه ناشر                                          |
| ۴  | فهرست مطالب                                         |
| ۹  | مقدمه                                               |
| ۱۲ | ترجمه‌های فارسی قرآن کریم                           |
| ۱۲ | نوسط دانشمندان ایرانی                               |
| ۱۴ | ترجمه‌های قرآن کریم توسط مترجمین خارجی              |
| ۱۴ | زبانهای که گفته‌اند از آنها لغاتی وارد قرآن شده است |
| ۱۴ | جواب قرآن بوسیله غیر مسلمانان                       |
| ۱۵ | جواب قرآن بوسیله مسلمانان                           |
| ۱۵ | تاریخ بعثت پیامبر                                   |
| ۱۶ | مراحل نزول قرآن                                     |
| ۱۶ | معنی لغوی وحی                                       |
| ۱۷ | انقسام نزول وحی                                     |
| ۱۸ | گردآوری و نگارش قرآن در زمان حیات پیامبر ﷺ          |
| ۱۹ | گردآوران قرآن                                       |
| ۱۹ | اولین گردآورنده قرآن                                |
| ۲۰ | حفظ قرآن و حافظان                                   |
| ۲۱ | رسم الخط قرآن                                       |
| ۲۱ | علامت‌گذاری حروف قرآن                               |
| ۲۲ | نقطه‌گذاری حروف قرآن                                |
| ۲۳ | سوره‌های مکی و مدنی                                 |
| ۲۴ | خصوصیات آیات و سوره‌های مکی                         |
| ۲۵ | خصوصیات آیات و سوره‌های مدنی                        |
| ۲۵ | فایده دانستن مکی و مدنی بودن آیات                   |
| ۲۶ | معنی لغوی قرآن                                      |
| ۲۶ | معنی لغوی آیه                                       |
| ۲۷ | معنی لغوی سوره                                      |
| ۲۸ | نامهای قرآن                                         |
| ۲۹ | اسامی سوره‌های مکی به ترتیب نزول                    |
| ۳۱ | اسامی سوره‌های مدنی به ترتیب نزول                   |
| ۳۱ | موضوعات قرآن                                        |
| ۳۲ | سجده‌های قرآن                                       |

|                                  |   |
|----------------------------------|---|
| فرهنگ و دانستیهای قرآن کریم..... | ۵ |
|----------------------------------|---|

|                                             |    |
|---------------------------------------------|----|
| قرآء سیمه.....                              | ۳۳ |
| نامها، کنیه‌ها و القاب در قرآن.....         | ۳۶ |
| بعضی اسامی و القاب حضرت محمد ﷺ در قرآن..... | ۴۰ |
| نام اشخاص در قرآن.....                      | ۴۱ |
| اسامی کتابهای آسمانی در قرآن.....           | ۴۵ |
| اسامی بهشت در قرآن.....                     | ۴۶ |
| اسامی جهنم (دوزخ) در قرآن.....              | ۴۶ |
| اسامی زنان در قرآن.....                     | ۴۷ |
| زنانی که از هواج با آنان حرام است.....      | ۴۷ |
| نام گیاهان و میوه‌ها در قرآن.....           | ۴۸ |
| اسامی رنگها در قرآن.....                    | ۴۹ |

### شناسنامه و فضیلت سوره‌های قرآن کریم

|                               |    |
|-------------------------------|----|
| سورة فاتحة الكتاب.....        | ۵۰ |
| سورة بقره.....                | ۵۲ |
| سورة آل عمران.....            | ۵۳ |
| سورة نساء.....                | ۵۵ |
| سورة مائده.....               | ۵۷ |
| سورة انعام.....               | ۵۸ |
| سورة اعراف.....               | ۶۰ |
| سورة انفال.....               | ۶۲ |
| سورة توبه.....                | ۶۴ |
| سورة یونس.....                | ۶۶ |
| سورة هود.....                 | ۶۷ |
| سورة يوسف.....                | ۶۹ |
| سورة زمر.....                 | ۷۱ |
| سورة ابراهيم.....             | ۷۳ |
| سورة حجر.....                 | ۷۴ |
| سورة نحل.....                 | ۷۶ |
| سورة اسراء (بنی اسرائیل)..... | ۷۸ |
| سورة كهف.....                 | ۸۰ |
| سورة مریم.....                | ۸۲ |
| سورة طه.....                  | ۸۳ |
| سورة انبياء.....              | ۸۵ |

|     |                         |
|-----|-------------------------|
| ۸۷  | سورة حجّ                |
| ۸۹  | سورة المؤمنون           |
| ۹۰  | سورة النور              |
| ۹۲  | سورة فرقان              |
| ۹۴  | سورة شعراء              |
| ۹۶  | سورة نمل                |
| ۹۷  | سورة قصص                |
| ۹۹  | سورة عنكبوت             |
| ۱۰۰ | سورة روم                |
| ۱۰۲ | سورة لقمان              |
| ۱۰۴ | سورة سجده               |
| ۱۰۵ | سورة احزاب              |
| ۱۰۶ | سورة سباء               |
| ۱۰۸ | سورة فاطر               |
| ۱۱۰ | سورة يٰسّی              |
| ۱۱۲ | سورة صافات              |
| ۱۱۴ | سورة صّ                 |
| ۱۱۵ | سورة زمر                |
| ۱۱۷ | سورة مؤمن (غافر)        |
| ۱۱۹ | سورة فصلت (خَمّ السجدة) |
| ۱۲۱ | سورة شورى               |
| ۱۲۳ | سورة زُخْرُف            |
| ۱۲۵ | سورة دُحّان             |
| ۱۲۶ | سورة جاثیه              |
| ۱۲۸ | سورة احقاف              |
| ۱۳۰ | سورة مُحَمَّد           |
| ۱۳۲ | سورة قَتّح              |
| ۱۳۴ | سورة خُجرات             |
| ۱۳۶ | سورة قی                 |
| ۱۳۷ | سورة الذّاریات          |
| ۱۳۹ | سورة طُور               |
| ۱۴۰ | سورة نَجْم              |
| ۱۴۲ | سورة قَمَر              |

|     |                         |
|-----|-------------------------|
| ۱۴۳ | سورة الرَّحْمٰن         |
| ۱۴۵ | سورة الزُّمَر           |
| ۱۴۷ | سورة الحديد             |
| ۱۴۹ | سورة مجادله             |
| ۱۵۱ | سورة الحَشْرِ           |
| ۱۵۳ | سورة ممتحنه             |
| ۱۵۴ | سورة الصَّف             |
| ۱۵۶ | سورة الْجُمُعَة         |
| ۱۵۸ | سورة الشّٰفِقُونَ       |
| ۱۵۹ | سورة التَّائِبِينَ      |
| ۱۶۱ | سورة الطَّلَاق          |
| ۱۶۳ | سورة التَّحْرِيم        |
| ۱۶۴ | سورة التَّنْكِه         |
| ۱۶۶ | سورة الْقَلَم           |
| ۱۶۷ | سورة الحَاقَّة          |
| ۱۶۹ | سورة المُمَارِج         |
| ۱۷۱ | سورة نوح                |
| ۱۷۲ | سورة الجِنِّ            |
| ۱۷۲ | سورة الْمَزْمَل         |
| ۱۷۶ | سورة الْمُذْتَر         |
| ۱۷۷ | سورة الْيُنِيسَة        |
| ۱۷۹ | سورة الْاِنْسَان (لدهر) |
| ۱۸۰ | سورة الْمُرْسَلَات      |
| ۱۸۲ | سورة النَّبَا           |
| ۱۸۳ | سورة النَّازِعَات       |
| ۱۸۵ | سورة عَبَسَ             |
| ۱۸۷ | سورة التَّكْوِيْر       |
| ۱۸۸ | سورة الْاِنْفِطَار      |
| ۱۹۰ | سورة الْمُطَفِّفِيْنَ   |
| ۱۹۱ | سورة الْاِنْشِقَاق      |
| ۱۹۳ | سورة الْبُرُوج          |
| ۱۹۴ | سورة الطَّارِق          |
| ۱۹۶ | سورة الْاَعْلَى         |

|     |               |
|-----|---------------|
| ۱۹۷ | سورة الغاشية  |
| ۱۹۹ | سورة الفجر    |
| ۲۰۰ | سورة التلذذ   |
| ۲۰۲ | سورة الشمس    |
| ۲۰۴ | سورة الليل    |
| ۲۰۵ | سورة الضحی    |
| ۲۰۷ | سورة الانشراح |
| ۲۰۸ | سورة التین    |
| ۲۱۰ | سورة الملک    |
| ۲۱۱ | سورة القدر    |
| ۲۱۳ | سورة الفیثه   |
| ۲۱۴ | سورة الزلزال  |
| ۲۱۶ | سورة العاديات |
| ۲۱۸ | سورة القارعة  |
| ۲۱۹ | سورة التكاثر  |
| ۲۲۱ | سورة التضرع   |
| ۲۲۳ | سورة الهمزة   |
| ۲۲۴ | سورة الفیل    |
| ۲۲۶ | سورة فريش     |
| ۲۲۸ | سورة الماعون  |
| ۲۲۹ | سورة الكوثر   |
| ۲۳۱ | سورة الكافرون |
| ۲۳۲ | سورة النصر    |
| ۲۳۴ | سورة تبت      |
| ۲۳۶ | سورة الاخلاص  |
| ۲۳۸ | سورة الفلق    |
| ۲۳۹ | سورة الناس    |